

Husitská teologická fakulta Univerzity Karlovy, Katedra religionistiky
si vás dovoluje srdečně pozvat na jednodenní konferenci s názvem

CARLOS CASTANEDA

ANTROPOLOG, FILOSOF A DUCHOVNÍ VŮDCE

---

kteřá se bude konat **12. září 2018 ve velké aule HTF UK od 10:00** (Pacovská 350/4, Praha 4 - Krč,
místnost **H 109**). Vstup volný.

Cílem konference je podívat se na Carlose Castanedu nikoli jako na podvodníka a šířitele dezinformací, nýbrž jako na originálního myslitele, náboženskou postavu, charismatického vůdce a literáta, který ve své tvorbě dokázal spojit vědeckou antropologii, sociologii a filosofii s naléhavými otázkami rodícího se hnutí nového věku a postmoderní spirituality vůbec. Základním motivem konference je spojit různé metodologie, badatelské pohledy a diskursy do jednoho mnohoúrovňového pohledu na Castanedu, který nebude ani ostře kritický, ani apologetický, jak tomu v současnosti často bývá, nýbrž se bude snažit doopravdy porozumět jak Castanedovi samému, tak jeho kontroverznímu dílu.

Předběžný program konference:

10:00-10:30 Jan Kapusta: Castanedovské milieu a problém sociální konstrukce reality

10:30-10:45 Diskuse

10:45-11:15 Robert Kanócz: Castaneda a filosofická fenomenologie

11:15-11:30 Diskuse

11:30-12:30 Pauza na oběd

12:30-13:00 Helena Exnerová: Reflexe Castanedova díla v současném českém šamanismu

13:00-13:15 Diskuse

13:15-13:45 Zuzana Kosticová: Castaneda jako náboženský vůdce

13:45-14:00 Diskuse

14:00-14:15 Pauza na kávu

14:15-14:45 Matyáš Müller: Carlos Castaneda a léčba duše

14:45-15:00 Diskuse

15:00-15:30 Petr Turecký: Čím mě obohatilo myšlení C. Castanedy

15:30-15:45 Diskuse

15:45-16:00 Závěr konference

Jan Kapusta (FF UHK)

Castanedovské milieu a problém sociální konstrukce reality

Současná západní populární religiozita, označovaná zpravidla jako new age, je známá svou schopností vypůjčovat a přivlastňovat si prvky různých náboženství a kultur, ale i západní vědy. Ve svém příspěvku se zaměřím na to, jaké místo v tomto kontextu zauímají společenské vědy: new age se totiž neinspiruje pouze kvantovou fyzikou nebo transpersonální psychologií, ale také fenomenologickou sociologií či kulturní antropologií. Klíčovou úlohu zde sehrál Carlos Castaneda, jenž do svého náboženského myšlení zapracoval představu světa jakožto odrazu kultury, v níž vyrůstáme, jakožto společenského konsensu, iluze, snu. Tato hodnotově nabitá idea sociální konstrukce reality vstoupila do new age slovníku jako zbraň proti většinové společnosti, zkonstatěnému společenskému řádu a „náboženství“ v boji za alternativní, autentickou a osobní „spiritualitu“.

Robert Kanócz (FF UK)

Castaneda a filosofická fenomenologie

V příspěvku se budu věnovat vztahům Castanedova díla k fenomenologii (ve smyslu filosofického směru 20. století). Castaneda v několika svých dílech formuluje zcela explicitní vysoké hodnocení klasiků fenomenologie a skutečně platí, že řada jeho klíčových myšlenek a motivů jeho díla má u těchto myslitelů těsné paralely. Ty stručně připomenu, shrnu, co víme a nevíme o zdrojích Castanedových znalostí v tomto směru a poté se pokusím pojmenovat specifika Castanedova domyšlení fenomenologie a zformulovat, proč je v některých bodech považuji za neobyčejně důsledné a snad i nosné.

Helena Exnerová (FF UK)

„Pokud budeme jen snít, ulítneme. Pokud budeme jen stopovat, nikdy nevzlétneme.“: Reflexe Castanedova díla v současném českém šamanismu.

Carlos Castaneda patří s religionistou Mirceou Eliadem a antropologem Michalem Harnerem do trojlístku nejdůležitějších popularizátorů šamanismu v euroamerické kultuře. Zatímco Mircea Eliade by s lehkou nadsázkou mohl být titulován jako otec-objevitel, Michal Harner šamanské učení zesystematizoval a „odnativizoval“. Castanedova důležitost pro formulování současného šamanismu leží především v jeho knihách, které otevírají možnost šamanské zkušenosti západní kultuře. Příspěvek se zaměří na ozvuky a ohlasy jeho učení a knih v prostředí současných českých šamanských společenství.

Zuzana Kostičová (HTF UK)

Castaneda jako náboženský vůdce

Carlos Castaneda jakožto významná náboženská postava spadající do komplexu popkulturních spiritualit je výtečnou příležitostí studovat nejen doktrinní základy new age, ale formu, jakou se toto zdánlivě „neinstitutivní“ milieu propojuje se známějšími, lépe ohraničenými a sociologicky snáze studovatelnými fenomény. Tento příspěvek se pokusí ukázat zejména pozdního Castaneda jako náboženského vůdce sensu stricto, a to jak s využitím diskursní analýzy, tak s pomocí tzv. „dimenzí náboženství“ Niniana Smarta. Castanedův posun od univerzitního antropologa k duchovnímu guruovi se tak ukáže jak na příkladě diskurzivní proměny, tak na proměně jeho působení

Matyáš Müller

Carlos Castaneda a léčba duše

V kontextu hnutí neošamanismu často dochází k určitému konceptuálnímu sblížení šamanismu a psychoterapie: původní šamanismus je chápán jako dávná forma psychoterapie a moderní urbánní šamani vystupují jako představitelé alternativní psychoterapie. V tomto příspěvku ukážu, že postava Carlose Castanedy dobře nasedá na ambivalenci, se kterou humanitní vědy tradičně chápou šamanismus. Na jedné straně mu lze přičíst psychopatologii, jak to historicky činila jistá větev etnopsychiatrie s fenoménem šamanismu jako takovým. Na druhé straně ho lze uchopit skrze narativ „zraněného léčitele“, který sám sobě pomohl v duševní krizi, aby následně dokázal pomáhat ostatním. V příspěvku poukážu právě na ty prvky Castanedova díla, které lze považovat za terapeutické a kterými je možné obohatit psychologické uvažování o patologii i léčbě duše. Zároveň ukážu, že zatímco v mnoha případech se neošamanismus skutečně prolíná s psychoterapií a mezi oběma oblastmi probíhá více či méně vědomá výměna, v případě Castanedy se toto připodobnění nedá uskutečnit beze zbytku – jednak sleduje zcela jiný cíl než psychoterapie a navíc některé metody, které používá, jsou mnohdy tak dezintegrující a existenciálně ohrožující, že by je stěží bylo možné považovat za terapeutické. Tímto příkladem chci poukázat na meze přístupu, který připodobňuje (neo)šamanistické praktiky a psychoterapii.

Petr Turecký (ETF UK)

Čím mě obohatilo myšlení C. Castanedy

Petr Turecký na některých příkladech ukáže, která témata C. Castanedy mohou být inspirativní pro studenta teologie